

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MEGEP

(MESLEKİ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN
GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ)

SERAMİK VE CAM TEKNOLOJİSİ

TIRNAKLI YAPRAK -2

ANKARA 2007

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 02.06.2006 tarih ve 269 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 42 alan ve 192 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim materyalleridir (Ders Notlarıdır).
- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.
- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılması önerilen değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.
- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere internet üzerinden ulaşabilir.
- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.
- Modüller hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz ve ücret karşılığında satılamaz.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ.....	1
ÖĞRENME FAALİYETİ –1.....	3
1. BEŞLİ TIRNAKLI KÜME YAPRAK MOTİFİ.....	3
1.1. Tanımı.....	3
1.2. Kullanım Yerleri.....	5
1.3. Çizim Tekniği.....	12
UYGULAMALI TEST.....	20
ÖĞRENME FAALİYETİ –2.....	22
2. YEDİLİ TIRNAKLI KÜME YAPRAK MOTİFİ.....	22
2.1. Tanımı.....	22
2.2. Kullanım Yerleri.....	23
2.3. Çizim Tekniği.....	31
UYGULAMALI TEST.....	38
MODÜL DEĞERLENDİRME.....	40
KAYNAKÇA.....	42

AÇIKLAMALAR

KOD	211GS0095
ALAN	Seramik ve Cam Teknolojisi
DAL/MESLEK	Çinicilik
MODÜLÜN ADI	Tırnaklı Yaprak -2
MODÜLÜN TANIMI	Türk süsleme sanatlarında kullanılan beşli tırnaklı küme yaprak, yedili tırnaklı küme yaprak motiflerinin tanımları, kullanıldığı yerler ve çizim teknikleri ile ilgili temel bilgi ve becerilerin kazandırıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/32
ÖN KOŞUL	Tırnaklı Yaprak -1- modülünü almış olmak.
YETERLİK	Türk süsleme sanatlarında kullanılan motifleri çizmek.
MODÜLÜN AMACI	<p>Bu modül ile uygun ortam sağlandığında; beşli tırnaklı küme yaprak ve yedili tırnaklı küme yaprak motiflerini çeşitli ölçüler içinde bir bütün içinde ele alarak aslını bozmadan estetik bir üslupla tekniğine uygun çizebileceksiniz.</p> <p>Gerekli ortam sağlandığında;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Beşli tırnaklı küme yaprak motiflerini, aslını bozmadan, estetik bir üslupla, tekniğine uygun olarak değişik ölçü ve yönlerde çizebileceksiniz. 2. Aslını bozmadan, estetik bir üslupla, tekniğine uygun olarak değişik ölçü ve yönlerde yedili tırnaklı küme yaprak motiflerini çizebileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLAR	Çizim masası, parşömen kâğıdı, resim kâğıdı, 0,5 kalem gönye, cetvel.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	<p>Tamamladığınız her faaliyet sonrasında uygulamasını yaptığınız her faaliyet için kendinizi değerlendireceksiniz.</p> <p>Modülü tamamladığınızda öğretmeniniz size ölçme araçlarını uygulayarak kazandığınız bilgi ve becerileri değerlendirecektir.</p>

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Yaprak motifleri, bitkisel motiflerin en önemli ve en sık kullanılan motifleri arasındadır. Yaprak motifleri tüm yaprak motif çeşitlerini oluşturduğu gibi, Türk motiflerinin de temelini oluşturmaktadır.

Yaprak motifleri çok çeşitlidir. Basit yaprak motifini çizmek, süsleme motiflerinin çizilemek için gerekli olan temel motiftir.

Tırnaklı yapraklar sağa sola bakan, ikili, üçlü, dördü, beşli, altılı, yedili, sekizli, dokuzlu küme yapraklar olarak çeşitlenebilmektedir. Ayrıca sırttan görünüşlü, kıvrımlı, hançerli yaprakları da klasik çini desenlerinde sık, sık görmekteyiz.

Yaprak motiflerinin tümünü motif çıkışlarında özellikle de desenlerin başlangıç noktalarında kullanılmaktadır. Başlangıç noktalarında basit yaprak motifleri, tırnaklı yaprak motifleri, küme yaprak motifleri gibi tüm çeşitleri bir arada ve desenin bütünlüğüne uygun olarak kullanılmaktadır.

Bu modülü başarı ile tamamladığınızda, beşli ve yedili küme yaprak motiflerini tırnaklama tekniğini öğrenecek, beşli ve yedili küme yaprak motiflerini, yeni desenler oluştururken estetik olarak çizebilecek ve kullanabileceksiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda, uygun ortam sağlandığında aslını bozmadan, estetik bir üslupla, tekniğine uygun olarak değişik ölçü ve yönlerde beşli tırnaklı küme yaprak motiflerini çizebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Beşli tırnaklı küme yaprak motifine başlamadan önce;

- Ø Doğayı, bitkileri, ağaç yapraklarını, çiçek yapraklarını gözlemleyerek,
- Ø Bitkiler ile ilgili kitaplardan özellikle yaprak resimlerini inceleyerek,
- Ø İnternette bitki ve yaprak sitelerini araştırarak,
- Ø Klasik çini desenlerinde kullanılan, beşli tırnaklı küme yaprak motiflerini inceleyerek, doğadaki yapraklar ve Türk süsleme sanatlarında kullanılmış ve kullanılmakta olan ‘beşli tırnaklı küme yaprak motifleri’ arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları belirleyip örnek resimlerin bulunduğu bir dosya hazırlayınız. Yaprak motif çeşitlerini inceleyiniz.

1. BEŞLİ TIRNAKLI KÜME YAPRAK MOTİFİ

1.1. Tanımı

Tek sap üzerinde parçalı bir yapıda, yaprakçıklara ayrılmış biçimdeki yapraklara bileşik yapraklar veya küme yapraklar adı verilmektedir. Resim 1.1 ve 1.2’ ye bakınız.

Resim 1. 1: Üçlü tırnaklı küme yaprak

Resim 1. 2:Üçlü tırnaklı küme yaprak motifi

Küme yapraklar kendi içinde; ikili, üçlü, dördü, beşli, altılı, yedili, sekizli, dokuzlu gibi değişik biçimlerde görülür. Beşli ve yedili tırnaklı küme yaprakların çizilmesi, simetri yaratmasından dolayı tercih edilmektedir. Tek sap üzerinde iki sağa, iki sola bakan ve ortada bir tırnaklı yaprağın oluşturmuş olduğu yaprak motiflerine beşli tırnaklı küme yaprak motifi adı verilir. Kısaca; tek sap üzerinde beş adet sağa sola bakan tırnaklı yaprak motiflerinin oluşturmuş olduğu küme yaprak motiflerine, beşli tırnaklı küme yaprak motifi denir. Resim 1.3'e bakınız.

Resim 1. 3: Beşli tırnaklı küme yaprak motifi

Tanımdan da anlaşılacağı gibi, tırnakların küme yaprak olmaları için aynı dal üzerinde olmaları gerekmektedir. Beşli tırnaklı küme yaprak motifinde, sağa bakan tırnaklı yapraklar ve sola bakan tırnaklı yapraklar motifleri aynı dal üzerinden sağa ve sola doğru yönlerini belirlemişlerdir. Yaprak büyüklükleri eşit olmalıdır. Beşli tırnaklı küme yapraklar büyüklü küçüklü olarak da kullanılabilir.

Sırttan görünüşlü, sağa sola bakan tırnaklı yapraklar, basit yapraklar, kıvrımlı yaprakların oluşturmuş olduğu çeşitli beşli yaprak motifleri de çizilebilir Bu şekilde desendeki görüntü daha estetik olmaktadır.

1.2. Kullanım Yerleri

Yapraklar, genelde desenlerin başlangıç noktalarını oluştururlar. Basit yapraklar ve tırnaklı yapraklar; ikili, üçlü, beşli, yedili, sırttan görünüşlü, hançerli vb. desen ve motif başlangıçları, dal çıkışları görevini görmektedirler. Estetik olarak baktığımızda dalların çıkış noktalarını saklamamız gerekir. Bu görevi de doğadaki görev ve duruşunu incelediğimizde yapraklar yapmaktadır. Türk sanatkârları da bunu gözlemlemiş ve çizimlerine bunu çok güzel şekilde yansıtmışlardır. Yapraklar; sapların kesişme noktalarını kapatmak, uzun sapları örtmek, boşluk doldurmak ve estetik bir görünüm katmak amaçlı kullanılmaktadır. Resim 1.4'e bakınız.

Resim 1. 4: Dörtlü tırnaklı küme yaprak motifi

Türk süsleme sanatları motiflerinin tümünde yapraklar ve çeşitlerini görmekteyiz. Hatayî motiflerinde, hayvansal motiflerde, kır çiçeği motiflerinde, kısacası her motif ve desende karşımıza çıkmaktadır.

Beşli tırnaklı küme yaprak motifi de aynı şekilde özellikle, motif dal çıkışlarında kullanılmaktadır. Dalın sağ ve sol tarafında çok güzel bir görüntü vermektedir. Motiflerin sağ ve sol taraflarında çizilebilir. Motif ve desenlerin tümünde beşli tırnaklı küme yaprak motifini görmekte ve kullanmaktayız. Aşağıdaki beşli tırnaklı küme yaprak motiflerinin kullanıldığı örnekler verilmiştir. Şekil 1.1 ve Resim 1.5'e bakınız.

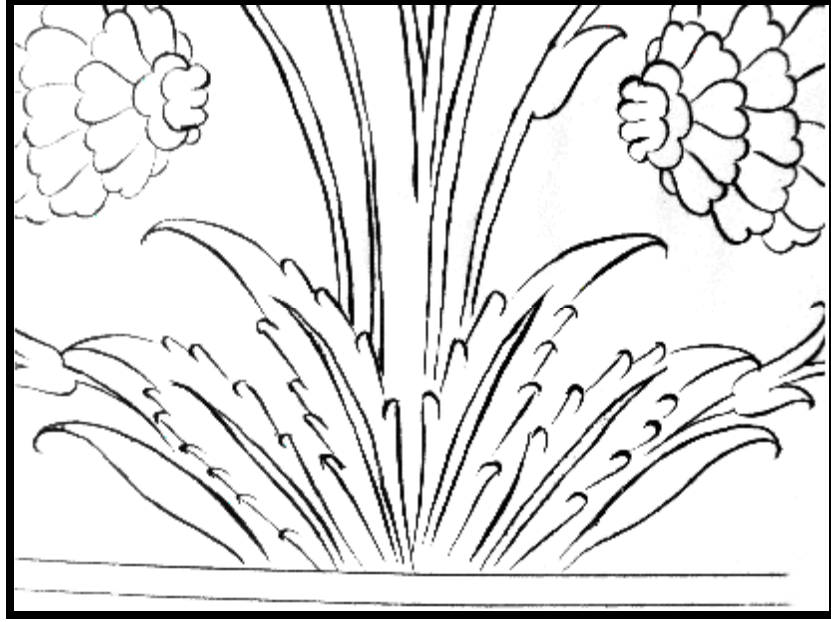

Şekil 1. 1: Beşli tırnaklı küme yaprak motifi

Resim 1. 5: Beşli tırnaklı küme yaprak motifi

Şekil 1.2 ve Resim 1.6'da olduğu gibi tırnaklı yapraklarımız sağlı sollu sayı gözetmeksizin motif ve desen çıkışlarına yerleştirilebilir.

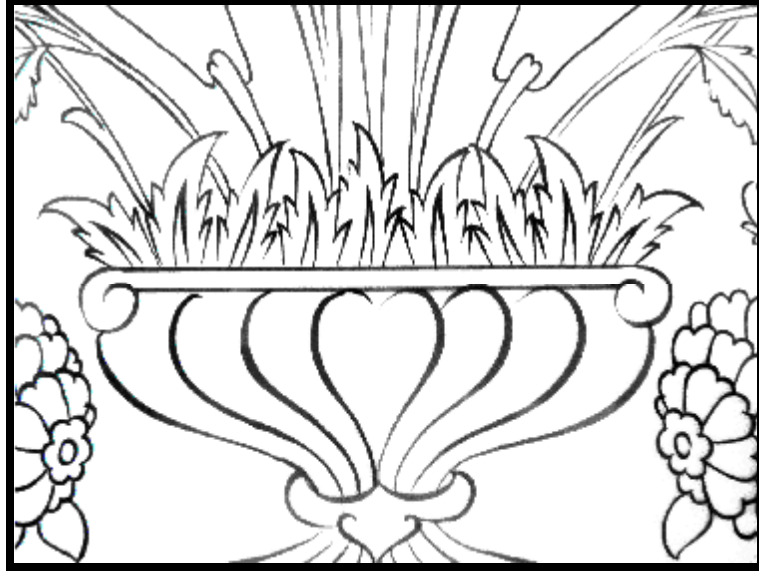

Şekil 1. 2:Altılı küme yaprak motifi

Resim 1. 6: Altılı küme yaprak motifi

Şekil 1.3 ve Resim 1.7’de olduğu gibi tırnaklı yapraklarımız sağlı sollu sayı gözetmeksizin motif ve desen çıkışlarına yerleştirilebilir.

Şekil 1. 3 : Tırnaklı yapraklar

Resim 1. 7: Tırnaklı yapraklar

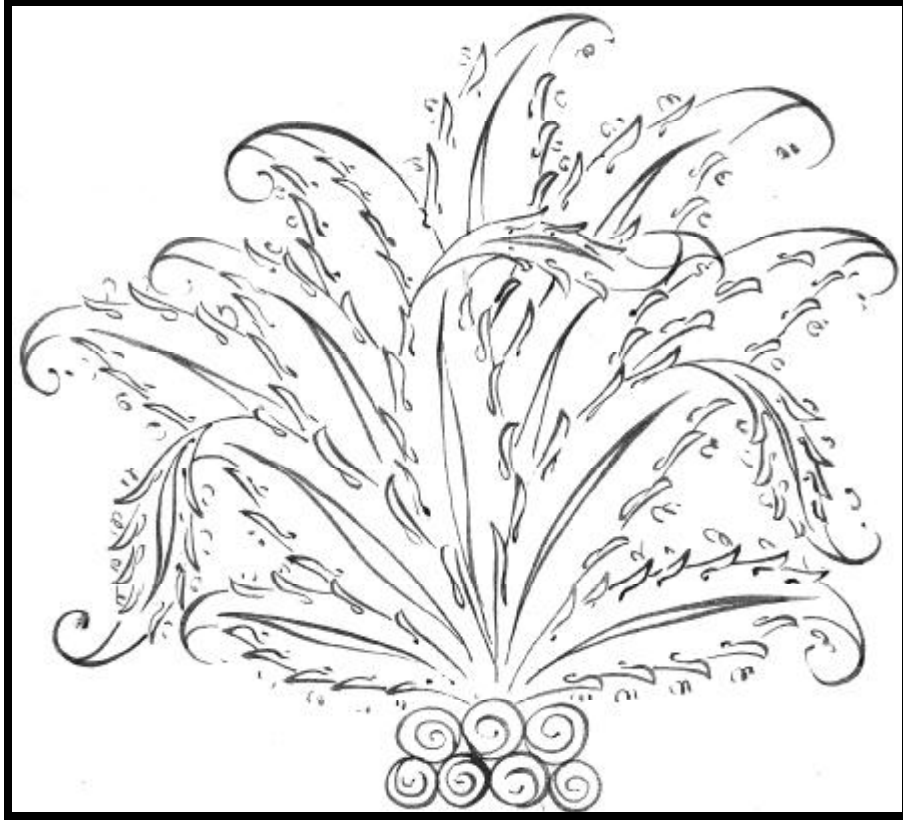
Kır çiçekleri motifleri çıkışlarında dalların çıkış noktalarını gizlemek, estetik bir görüntü katmak için küme yaprakları kullanmaktayız. Şekil 1.4'te görüldüğü gibi sümbül motifi çiziminde dörtlü tırnaklı küme yaprak motifi kullanılmıştır.

Şekil 1. 4: Sümbül motifi

Beşli tırnaklı küme yaprak motifi çizimlerinde motif ve desenlerin yoğunluğuna göre yaprakların sayıları ve çeşitleri değişmektedir. Küme yaprak motifi, içinde tırnaklı yaprakları, sırttan görünüşlü tırnaklı yaprakları , basit yaprakları görmekteyiz. Sayılar değişmekte motifler değişmektedir. Bilgi ve beceriler doğrultusunda tüm yaprakları çizimlerimizde kullanabiliriz.

Şekil 1.5'te tırnaklı yaprak çeşitlerinin kullanıldığı çizimi inceleyiniz.

Şekil 1. 5: Tırnaklı yaprak kompozisyonu

1.3. Çizim Tekniği

Gerekli Malzemeler

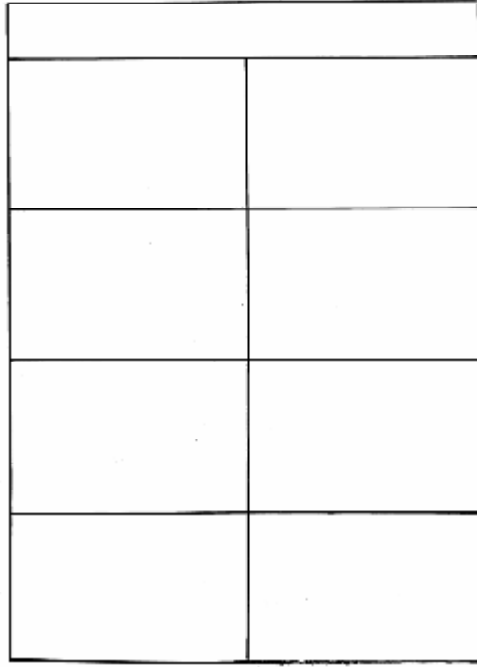
Parşömen kâğıdı
Cetvel
Gönye
İletki
0,5 kalem (2B uçlu)
Silgi

1. Beşli tırnaklı küme yaprak motif çizimi için gerekli malzemeleri temin ediniz.

2. Parşömen kâğıdınızı 350*250 mm. ölçüsünde kesiniz.

Üst çizgiden 30 mm'lik antet çizgisini çiziniz.

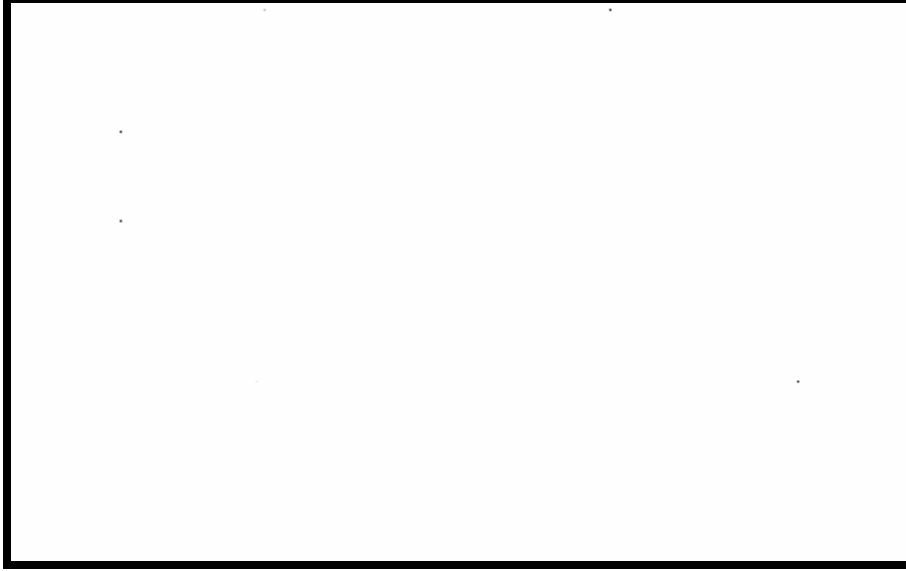
Çizimler için (80*125) mm'lik sekiz adet dikdörtgene bölünüz.

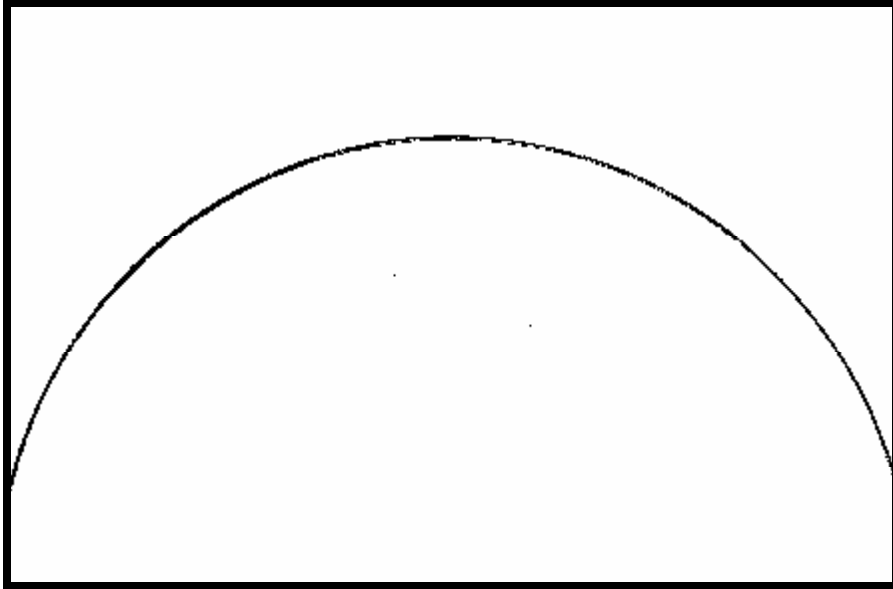
*Yukarıda 1/4 ölçekli çizilmiş olan çizim kâğıdını inceleyerek çizim kâğıdınızı hazırlayınız.

3. (80*125) mm'lik beşli tırnaklı küme yaprak motifi çizim ölçülerinizi belirleyiniz.

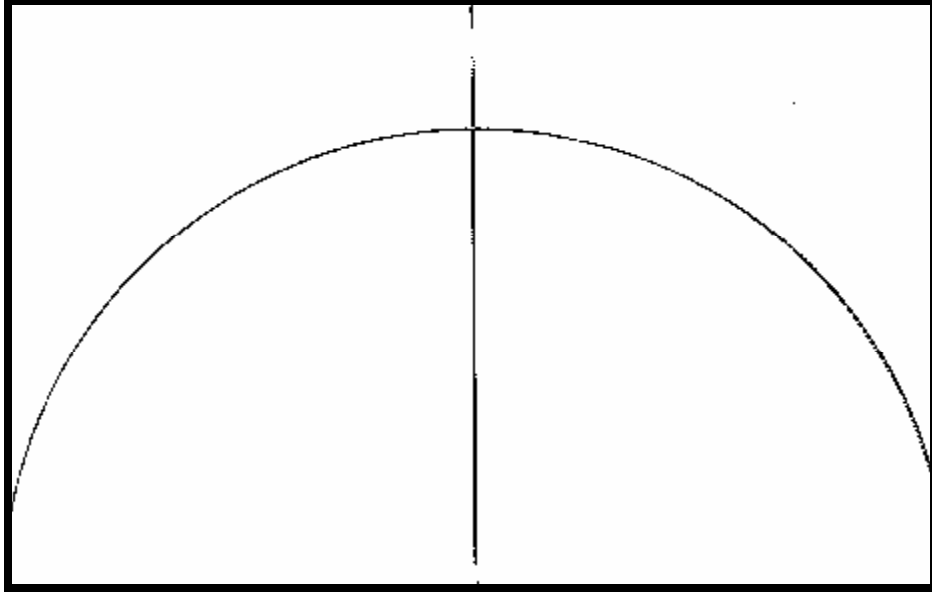

4. Ölçü içine yaklaşık 120 mm'lik yarım daireyi çiziniz.

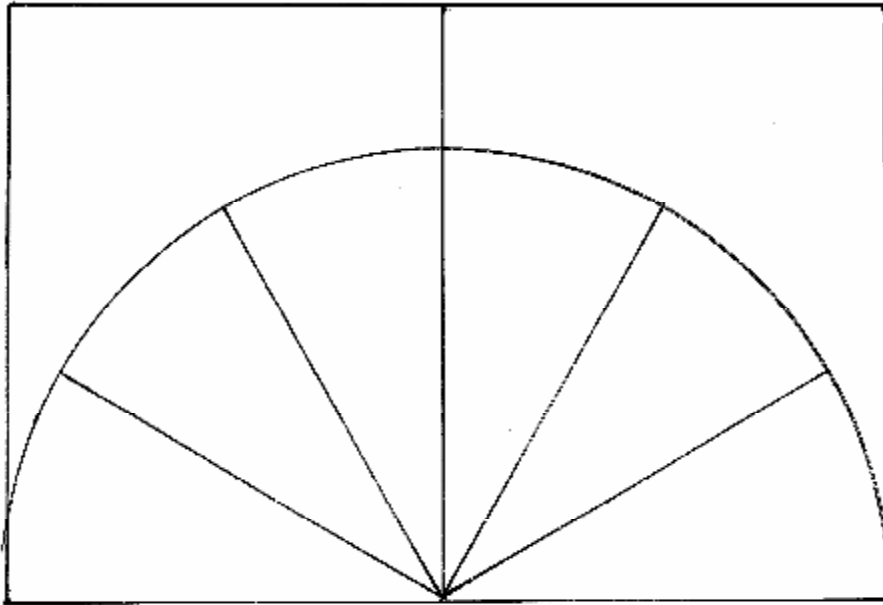

*Yarım daire çizimini elle yapınız. Parşömen kâğıdınızı arkalı önlü kullanarak çiziminizi tamamlayınız.

5. Çizim alanınızın orta eksenini belirleyiniz.

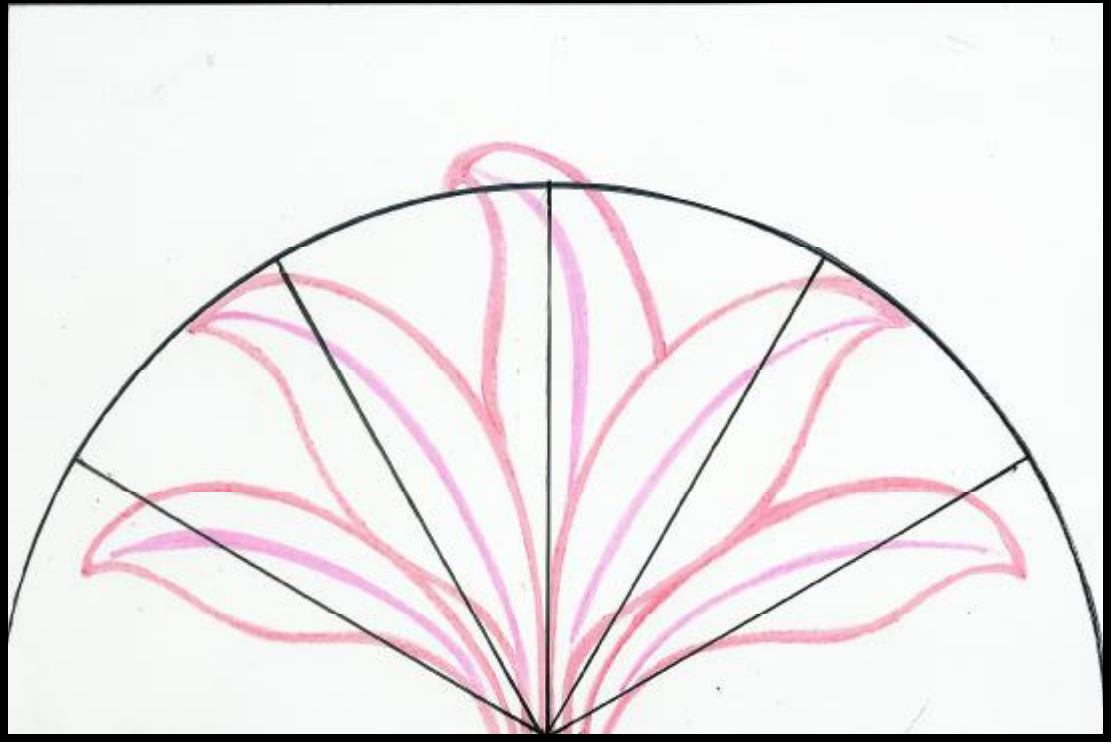

6. Yarım daireyi yaprak sayısına (5) bölünüz.

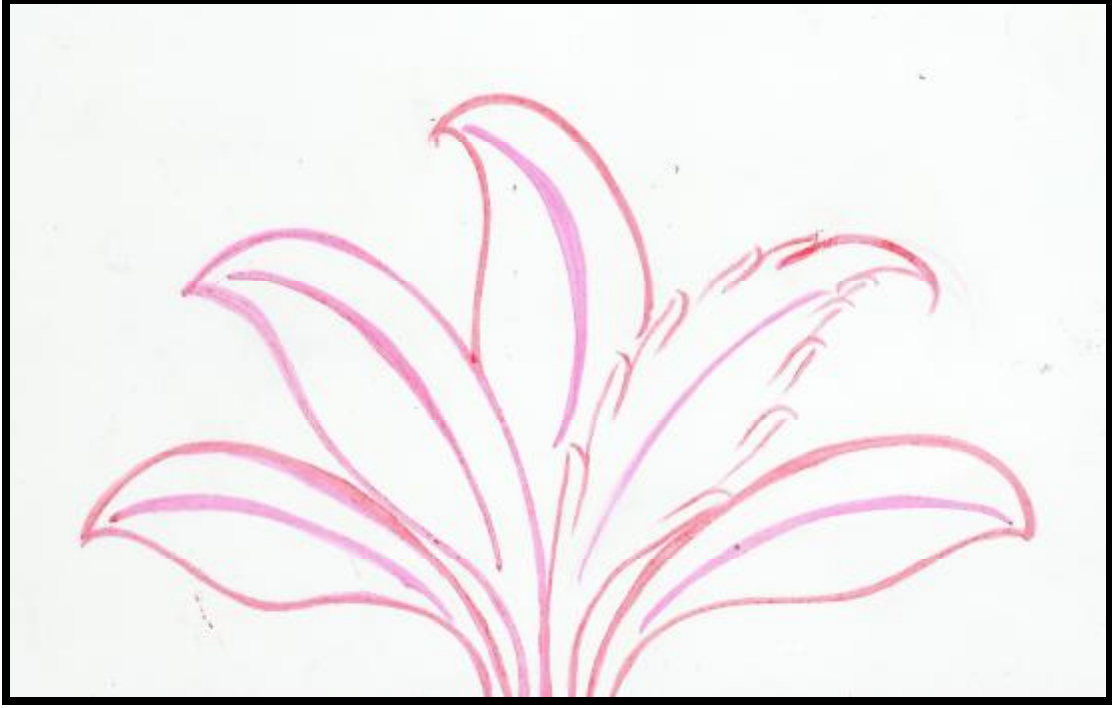

*Bölme çizimini elle yapınız. Parşömen kâğıdınızı arkalı önlü kullanarak çiziminizi tamamlayınız.

7. Basit yaprakları, orta eksenlere göre yerleştiriniz.

8. Sağa bakan ilk basit yaprağın, tekniğine uygun olarak tırnaklama işlemini yapınız.

9. Sola bakan ilk basit yaprağın, tekniğine uygun olarak tırnaklama işlemini yapınız.

10. Sağa bakan ikinci basit yaprağın, tekniğine uygun olarak tırnaklama işlemini yapınız.

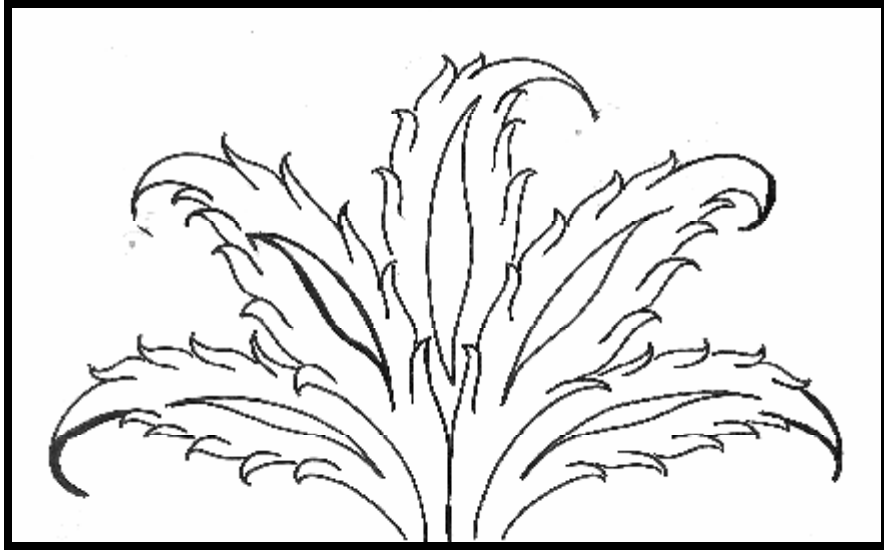
11. Sola bakan ikinci basit yaprağın, tekniğine uygun olarak tırnaklama işlemini yapınız.

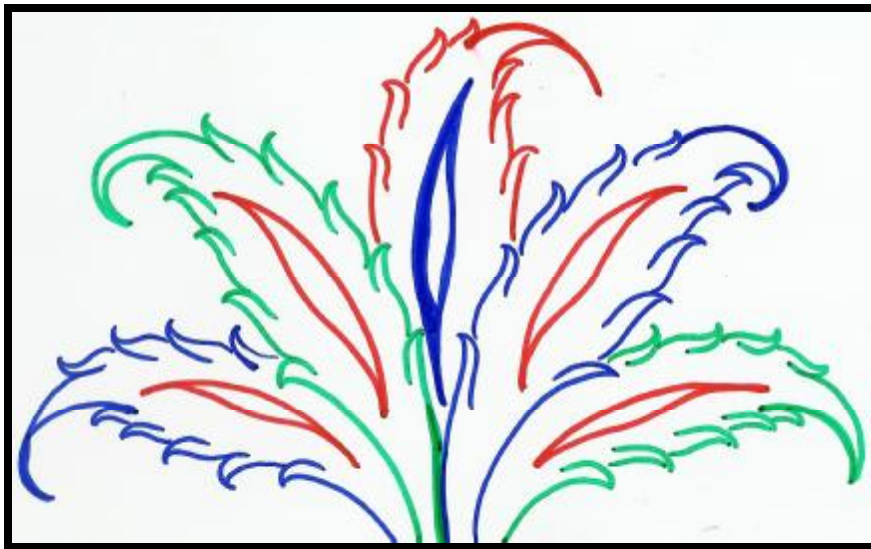

12. Ortada kalan ana yaprağın tırnaklama işlemini tekniğine uygun olarak yapınız. Tüm yaprakların orta damarlarını çiziniz.

*Parşömen kâğıdını arkalı önlü kullanabilme özelliğini bilerek , tüm çizimlerimizi tekrar tekrar temize çekerek , motiflerimizde doğru, kanaviçeye uygun , estetik çizgileri yakalayabilmeliyiz.

UYGULAMALI TEST

Öğrenme faaliyetinde kazandığınız beceriler doğrultusunda, kullandığınız ölçülerde (250*350) kestiğiniz kâğıtlarınızın üst kenar antet çizgisi altına, birinci kâğıda((40x50 mm, ikinci kâğıda 40x60 mm ve üçüncü kâğıda 160x250 mm ölçülerinden oluşan dikdörtgenler çizin. Her ölçü için ayrı kâğıt hazırladığınız bu dikdörtgenlerin içine beşli tırnaklı küme yaprak motifini çizin. Bu uygulamayı aşağıdaki kriterlere göre değerlendiriniz.

(Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri evet ve hayır kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.)

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Parşömen kâğıtlarınızı uygun ölçülerde kestiniz mi?		
2. Parşömen kâğıtlarınızın üst antet çizgilerini çizdiniz mi?		
3. Birinci kâğıdınıza 40x50 mm , ikinci kâğıdınıza 40x60 mm,- üçüncü kâğıdınıza 160x250 mm ölçülerinde dikdörtgenler çizdiniz mi?		
4. (40*50) (40*60) ve (160*250) mm'lik beşli tırnaklı küme yaprak çizim ölçüleriniz içine, yarım daire yardımcı çizgilerini çizdiniz mi?		
5. Çizim ölçüleri içerisinde orta eksenleri belirleyerek çizdiniz mi?		
6. Ölçüler içerisindeki yarım daireleri 5 eşit parçaya böldünüz mü?		
7. Yardımcı çizgilerinizi serbest elle çizdiniz mi		
8. Yardımcı çizgilerinizi temize çekerek netleştirdiniz mi?		
9. 5'li küme yaprak motiflerini tekniğine uygun olarak yarım daireler içerisine yerleştirdiniz mi?		
10. Beşli küme yaprak motiflerini yeterince temize çektiniz mi?		
11. Beşli küme yaprak motifindeki basit yaprakları sırasıyla ve tek tek tekniğine uygun olarak tırnaklama işlemini yaptınız mı?		
12. Tırnakları yeterince temize çekerek son hâlini verdiniz mi?		
13. Yaprakların damarlarını tekniğine uygun olarak çizdiniz mi?		
14. Beşli tırnaklı küme yaprak motiflerini bir bütün olarak gözden geçirip son şeklini verdiniz mi?		
15. Sırası ile (40*50)(40*60) ve (160*250) ölçülerindeki kâğıtlarınızdaki çizimleri tamamladınız mı?		

16. Çizim ölçü değişikliklerini kavrayabildiniz mi?		
---	--	--

DEĞERLENDİRME

Yapılan değerlendirme sonunda hayır şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Cevaplarınızın tamamı evet ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda, uygun ortam sağlandığında aslını bozmadan, estetik bir üslupla, tekniğine uygun olarak değişik ölçü ve yönlerde yedili tırnaklı küme yaprak motiflerini çizebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Yedili tırnaklı küme yaprak motifine başlamadan önce;

- Ø Doğayı, bitkileri, ağaç yapraklarını, çiçek yapraklarını gözlemleyerek,
- Ø Bitkiler ile ilgili kitaplardan özellikle yaprak resimlerini inceleyerek,
- Ø İnternette bitki ve yaprak sitelerini araştırarak,
- Ø Klasik çini desenlerinde kullanılan, yedili tırnaklı küme yaprak motiflerini inceleyerek, doğadaki yapraklar ve Türk süsleme sanatlarında kullanılmış ve kullanılmakta olan ‘yedili tırnaklı küme yaprak motifleri’ arasında ki benzerlikleri ve farklılıkları belirleyip örnek resimlerin bulunduğu bir dosya hazırlayınız. Yaprak motif çeşitlerini inceleyiniz.

2. YEDİLİ TIRNAKLI KÜME YAPRAK MOTİFİ

2.1. Tanımı

Tek sap üzerinde yedi adet sağa sola bakan tırnaklı yaprak motiflerinin oluşturmuş olduğu küme yaprak motiflerine yedili tırnaklı küme yaprak motifi denir. Şekil 2.1’e bakınız.

Küme yapraklar kendi içinde; ikili, üçlü, dördü, beşli, altılı, yedili, sekizli, dokuzlu gibi değişik biçimlerde görülür. Beşli ve yedili tırnaklı küme yaprakların çizilmesi, simetri yaratmasından dolayı tercih edilmektedir.

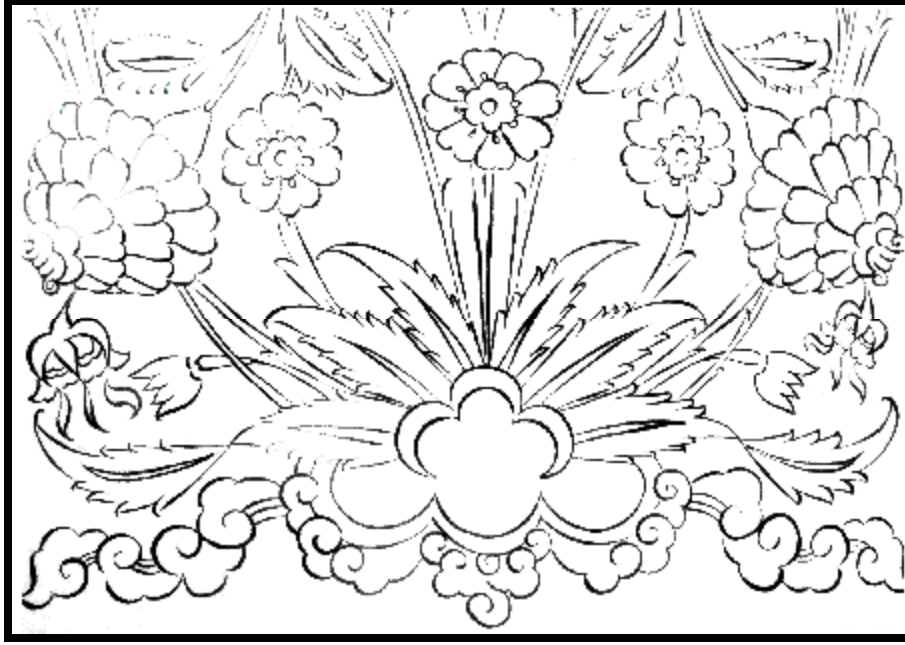

Şekil 2. 1:Yedili tırnaklı küme yaprak motifi

Tanımdan da anlaşılacağı gibi, tırnakların küme yaprak olmaları için aynı dal üzerinde olmaları gerekmektedir. Beşli tırnaklı küme yaprak motifinde, sağa bakan tırnaklı yapraklar ve sola bakan tırnaklı yapraklar motifleri aynı dal üzerinden sağa ve sola doğru yönlerini belirlemişlerdir. Yaprak büyüklükleri eşit olmalıdır. Yedili tırnaklı küme yapraklar büyüklü küçük olarak da kullanılabilir. Sırttan görünüşlü, sağa sola bakan tırnaklı yapraklar, basit yapraklar, kıvrımlı yaprakların oluşturmuş olduğu çeşitli beşli yaprak motifleri de çizilebilir. Bu şekilde desendeki görüntü daha estetik olmaktadır.

2.2. Kullanım Yerleri

Yapraklar, genelde desenlerin başlangıç noktalarını oluştururlar. Basit yapraklar ve tırnaklı yapraklar; ikili, üçlü, beşli, yedili, sırttan görünüşlü, hançerli vb. desen ve motif başlangıçları, dal çıkışları görevini görmektedirler. Estetik olarak baktığımızda dalların çıkış noktalarını saklamamız gerekir. Bu saklama işini de doğada yapraklar yapar. Türk sanatkârları da bunu gözlemlemiş ve çizimlerine bunu çok güzel şekilde yansıtmışlardır. Yapraklar, sapların kesişme noktalarını kapatmak, uzun sapları örtmek, boşluk doldurmak ve estetik bir görünüm katmak amaçlı kullanılmaktadır. Yedili tırnaklı küme yaprak motiflerinde ortada olması gereken ana yapığımızın yerine desendeki motiflerimizin çıkışları da verilebilmektir. Şekil 2.2 ve Resim 2.1'e bakınız.

Şekil 2. 2: Yedili tırnaklı küme yaprak motifi

Resim 2. 1: Yedili tırnaklı küme yaprak motifi

Resim 2.2’de tırnaklı küme yaprak motifleri desen başlangıcında kullanılmıştır.

Resim 2. 2: Tırnaklı küme yaprak motifleri

Şekil 2.3’te olduğu gibi tırnaklı küme yapraklarımızda simetri tam anlamıyla kullanılmamış, serbest olarak tırnaklı yapraklar desen çıkışına yerleştirilmiştir.

Şekil 2. 3: Tırnaklı küme yaprak motifi

Resim 2.3 ve 2.4'de tırnaklı küme yaprak motifleri desen başlangıçlarında kullanılmıştır.

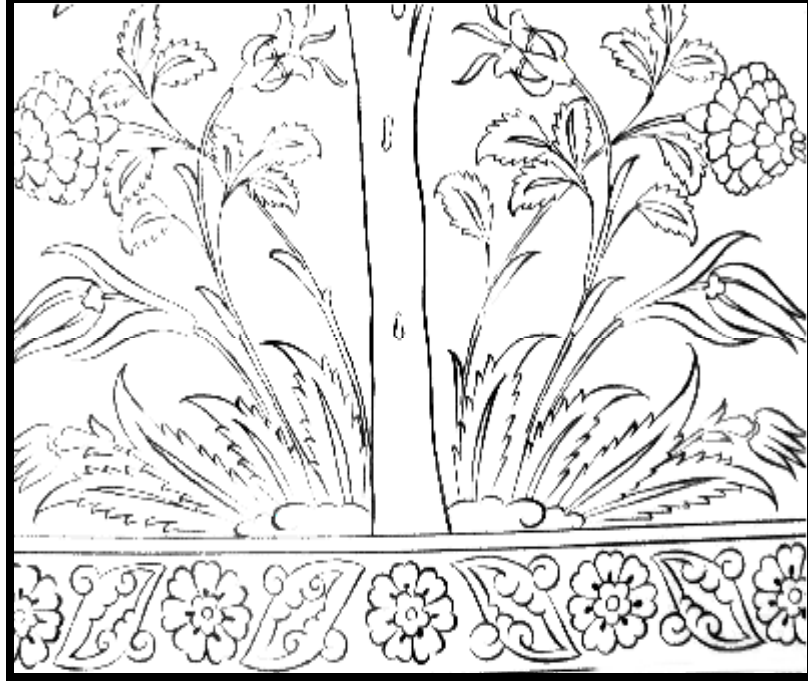

Resim 2. 3: Tırnaklı küme yaprak motifi

Resim 2. 4: Tırnaklı küme yaprak motifi

Yedili tırnaklı küme yaprak motifi de aynı şekilde, özellikle motif dal çıkışlarında kullanılmaktadır. Dalın sağ ve sol tarafında çok güzel bir görüntü vermektedir. Motiflerin sağ ve sol taraflarında çizilebilir. Motif ve desenlerin tümünde tırnaklı küme yaprak motiflerini görmekte ve kullanmaktayız. Aşağıdaki tırnaklı küme yaprak motiflerinin kullanıldığı örnekler verilmiştir. Şekil 2.4 ve Resim 2.5'e bakınız.

Şekil 2. 4: Tırnaklı küme yaprak motifleri

Resim 2. 5: Tırnaklı küme yaprak motifleri

Aşağıdaki tırnaklı küme yaprak motiflerinin kullanıldığı örnekler verilmiştir. Resim 2.6 ve 2.7'ye bakınız.

Resim 2. 6: Tırnaklı küme yaprak motifleri

Resim 2.7: Tırnaklı küme yaprak motifleri

Resim 2.8 ve 2.9’da yedili tırnaklı küme yaprak motiflerini inceleyiniz.

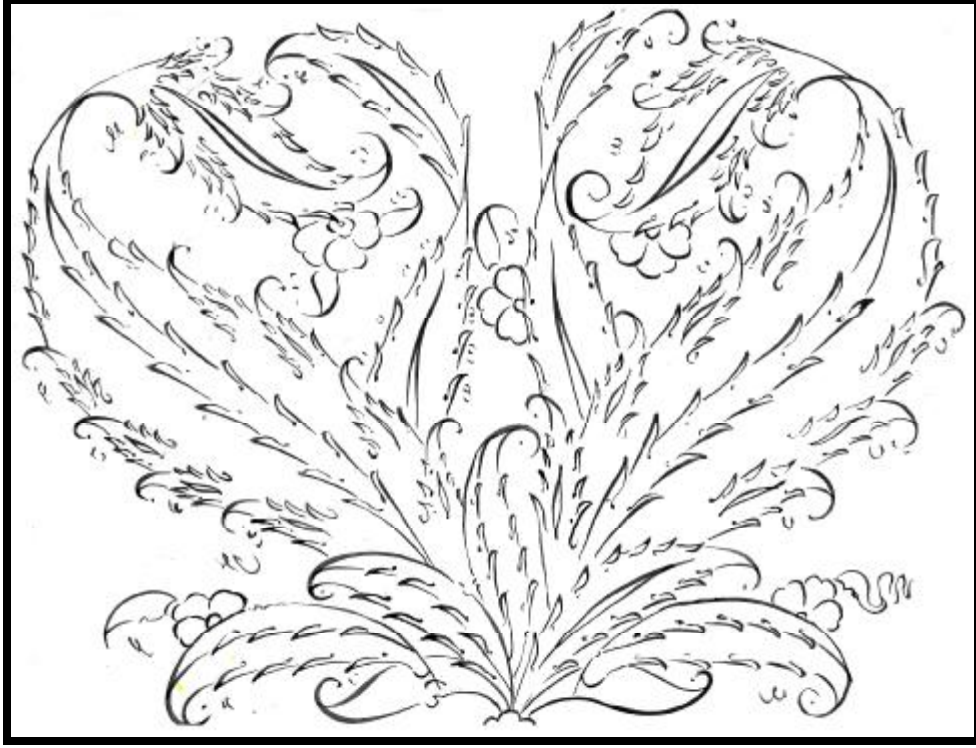

Resim 2. 8: Klasik desen

Resim 2. 9: Yedili tırnaklı küme yaprak motifinin asimetrik olarak kullanımı

Şekil 2.5’de serbest olarak kullanılan, tırnaklı küme yaprak motiflerini inceleyiniz.

Şekil 2. 5: Tırnaklı küme yaprak motiflerinin serbest olarak kullanımı

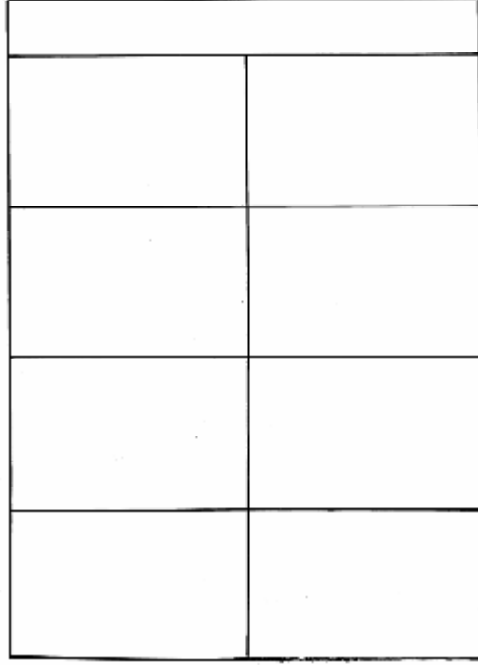
2.3. Çizim Tekniği

Gerekli Malzemeler

Parşömen kâğıdı
Cetvel
Gönye
İletki
0,5 kalem (2B uçlu)
Silgi

1. Yedili tırnaklı küme yaprak motif çizimi için gerekli malzemeleri temin ediniz.

2. Parşömen kâğıdınızı 350*250 mm ölçüsünde kesiniz.
Üst çizgiden 30 mm'lik antet çizgisini çiziniz.
Çizimler için (80*125) mm'lik sekiz adet dikdörtgene bölünüz.

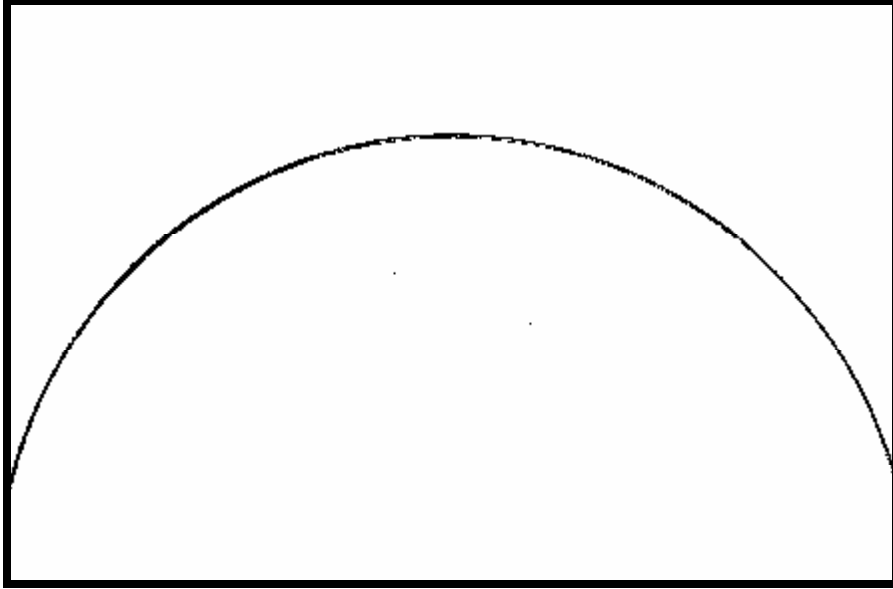

*Yukarıda 1/4 ölçekli çizilmiş olan çizim kâğıdını inceleyerek çizim kâğıdınızı hazırlayınız.

3. (80*125) mm'lik yedili tırnaklı küme yaprak motifi çizim ölçülerinizi belirleyiniz.

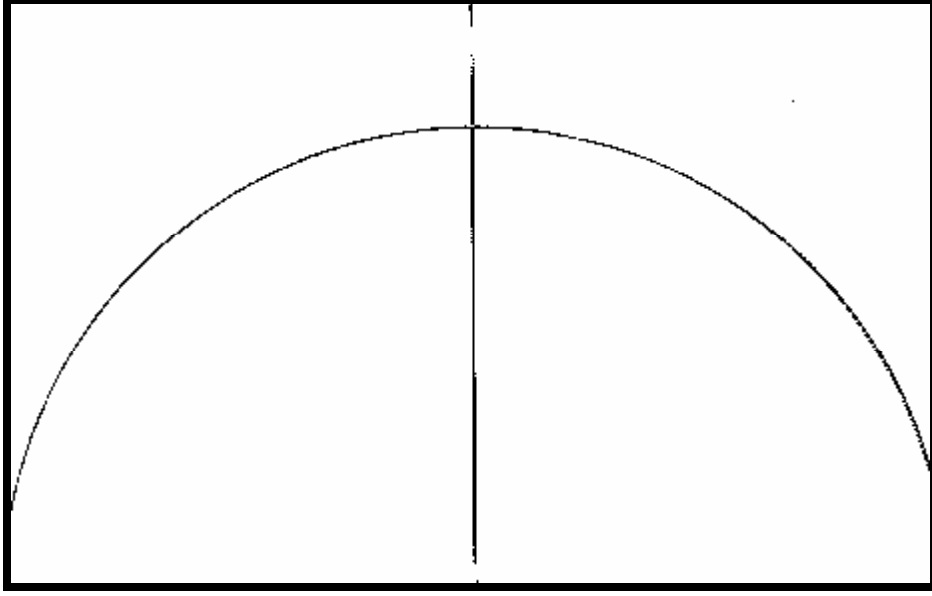

4. Ölçü içine yaklaşık 120 mm'lik yarım daireyi çiziniz.

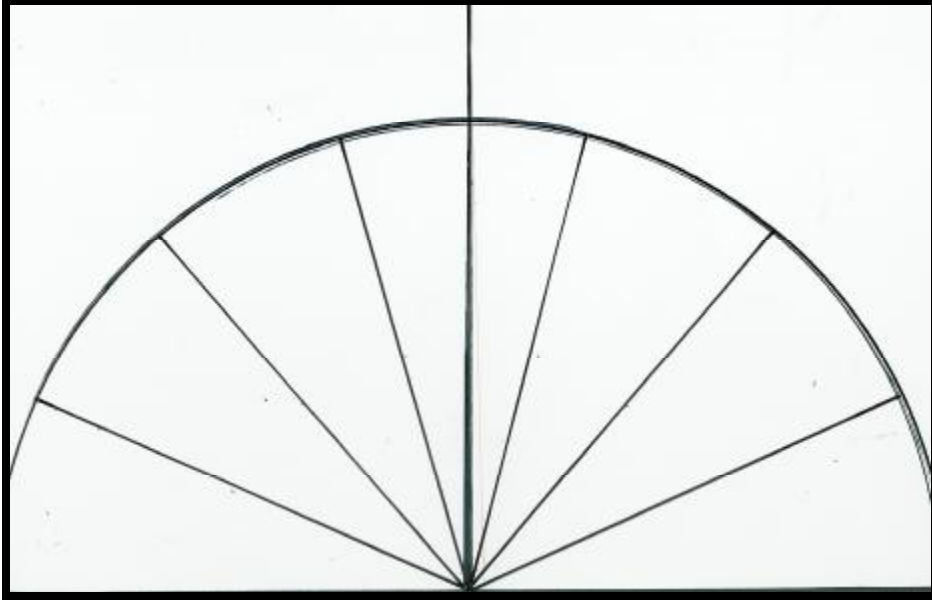

*Yarım daire çizimini elle yapınız. Parşömen kâğıdınızı arkalı önlü kullanarak çiziminizi tamamlayınız.

5. Çizim alanınızın orta eksenini belirleyiniz.

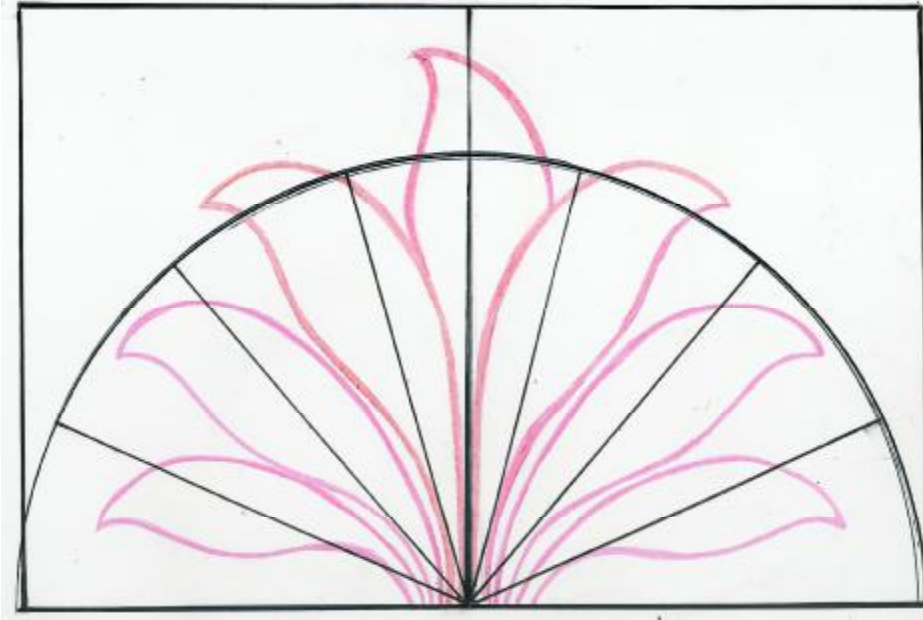

6. Yarım daireyi yaprak sayısına (7) bölünüz.

*Bölme çizimini elle yapınız. Parşömen kâğıdınızı arkalı önlü kullanarak çiziminizi tamamlayınız.

7. Basit yaprakları, orta eksenlere göre yerleştiriniz.

8. Sağa ve sola bakan karşılıklı ilk basit yaprakların tırnaklama işlemini tekniğine uygun olarak yapınız.

9. Sağa ve sola bakan karşılıklı ikinci basit yaprakların tırnaklama işlemini tekniğine uygun olarak yapınız.

10. Sağa ve sola bakan karşılıklı üçüncü basit yaprakların tırnaklama işlemini tekniğine uygun olarak yapınız.

11. Ortada kalan ana yaprağın tırnaklama işlemini tekniğine uygun olarak yapınız. Tüm yaprakların orta damarlarını çiziniz.

*Parşömen kâğıdını arkalı önlü kullanabilme özelliğini bilerek, tüm çizimlerimizi tekrar tekrar temize çekerek, motiflerimizde doğru, kanaviçeye uygun, estetik çizgileri yakalayabilmeliyiz.

UYGULAMALI TEST

Öğrenme faaliyetinde kazandığınız beceriler doğrultusunda, kullandığınız ölçülerde (250*350) kestiğiniz kâğıtlarınızın üst kenar antet çizgisi altına, birinci kağıda 40x60 mm ve ikinci kağıda 160x250 mm ölçülerinden oluşan dikdörtgenler çizersiniz. Her ölçü için ayrı kâğıt hazırladığınız bu dikdörtgenlerin içine yedili tırnaklı küme yaprak motifini çizersiniz. Bu uygulamayı aşağıdaki kriterlere göre değerlendiriniz.

(Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri evet ve hayır kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.)

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Parşömen kâğıtlarınızı uygun ölçülerde kestiniz mi?		
2. Parşömen kâğıtlarınızın üst antet çizgilerini çizersiniz mi?		
3. Birinci kâğıdınıza 40x60 mm, ikinci kâğıdınıza 160x250 mm, ölçülerinde dikdörtgenler çizersiniz mi?		
4. (40*60) ve (160*250) mm'lik yedili tırnaklı küme yaprak çizim ölçüleriniz içine, yarım daire yardımcı çizgilerini çizersiniz mi?		
5. Çizim ölçüleri içerisinde orta eksenleri belirleyerek çizersiniz mi?		
6. Ölçüler içerisindeki yarım daireleri 7 eşit parçaya böldünüz mü?		
7. Yardımcı çizgilerinizi serbest elle çizersiniz mi ?		
8. Yardımcı çizgilerinizi temize çekerek netleştirdiniz mi?		
9. 7'li küme yaprak motiflerini tekniğine uygun olarak yarım daireler içerisine yerleştirdiniz mi?		
10. Yedili küme yaprak motiflerini yeterince temize çektiniz mi?		
11. Yedili küme yaprak motifindeki basit yaprakları sırasıyla ve tek tek tekniğine uygun olarak tırnaklama işlemini yaptınız mı?		
12. Tırnakları yeterince temize çekerek son hâlini verdiniz mi?		
13. Yaprakların damarlarını tekniğine uygun olarak çizersiniz mi?		
14. Yedili tırnaklı küme yaprak motiflerini bir bütün olarak gözden geçirip son şeklini verdiniz mi?		
15. Sırası ile (40*60) ve (160*250) ölçülerindeki kâğıtlarınızdaki çizimleri tamamladınız mı?		
16. Çizim ölçü değişikliklerini kavrayabildiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yapılan değerlendirme sonunda hayır şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Cevaplarınızın tamamı evet ise modül değerlendirmeye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

PERFORMANS TESTİ (YETERLİK ÖLÇME)

Kazandığınız beceriler doğrultusunda, kullandığınız ölçülerde (250*350) mm kestiğiniz kâğıdınızın üst kenar antet çizgisini 30 mm olarak hazırlayınız. İçerisine, sekiz tane 125x80 mm ölçülerinden oluşan dikdörtgenler çiziniz. Hazırlamış olduğunuz birinci kâğıda beşli tırnaklı küme yaprak motifi, ikinci kâğıda yedili tırnaklı küme yaprak motifi çiziniz. Bu uygulamayı aşağıdaki kriterlere göre değerlendiriniz.

(Bu uygulama kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri evet ve hayır kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.)

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Parşömen kâğıtlarınızı uygun ölçülerde kestiniz mi?		
2. Parşömen kâğıtlarınızın üst antet çizgilerini çizdiniz mi?		
3. Kâğıtlarınıza (125*80) mm ölçülerinde dikdörtgenler çizdiniz mi?		
4. (125*80) mm'lik beşli ve yedili tırnaklı küme yaprak çizim ölçüleriniz içine, yarım daire yardımcı çizgilerini çizdiniz mi?		
5. Çizim ölçüleri içerisinde orta eksenleri belirleyerek çizdiniz mi?		
6. Ölçüler içerisindeki ilk kâğıttaki yarım daireleri 5 eşit parçaya böldünüz mü?		
7. Ölçüler içerisindeki ilk kâğıttaki yarım daireleri 7 eşit parçaya böldünüz mü?		
8. Yardımcı çizgilerinizi çizerken sadece elinizi kullandınız mı?		
9. Yardımcı çizgilerinizi temize çekerek netleştirdiniz mi?		
10. 5'li küme yaprak motiflerini tekniğine uygun olarak yarım daireler içerisine yerleştirdiniz mi?		
11. 7'li küme yaprak motiflerini tekniğine uygun olarak yarım daireler içerisine yerleştirdiniz mi?		
12. Beşli küme yaprak motiflerini yeterince temize çektiniz mi?		
13. Yedili küme yaprak motiflerini yeterince temize çektiniz mi?		

14. Beşli küme yaprak motifindeki basit yaprakları sırasıyla ve tek tek tekniğine uygun olarak tırnaklama işlemini yaptınız mı ?		
15. Yedili küme yaprak motifindeki basit yaprakları sırasıyla ve tek tek tekniğine uygun olarak tırnaklama işlemini yaptınız mı?	.	.
16. Tırnakları yeterince temize çekerek son hâlini verdiniz mi?		
17. Yaprakların damarlarını tekniğine uygun olarak çizdiniz mi?		
18. Beşli tırnaklı küme yaprak motiflerini bir bütün olarak gözden geçirip son şeklini verdiniz mi?		
19. Yedili tırnaklı küme yaprak motiflerini bir bütün olarak gözden geçirip son şeklini verdiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yapılan değerlendirme sonunda hayır cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız modülü tekrar ediniz. Cevaplarınız doğru ise bir sonraki modüle geçmek için ilgili kişiler ile iletişim kurunuz.

KAYNAKÇA

KÜTAHYA Merkez Endüstri Meslek Lisesi ,Çinicilik ve Seramik Bölümü; örnek işler , çini ürünler .

BAYRAK ,Sema * **KÜTAHYA Merkez Endüstri Meslek Lisesi** ,seramik ve cam alanı seramik öğretmeni ; ders notları .